

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ενδεικτικοί άξονες:

Οι νέοι προσεγγίζουν τους ηλικιωμένους λόγω της πείρας τους, προσδοκώντας:

- ουσιαστικές απαντήσεις στα σημαντικά ζητήματα που τους απασχολούν,
- κανονιστικό πλαίσιο για τη μελλοντική πορεία τους,
- συμβουλές με βιωματικό χαρακτήρα.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- Η συνδεδετική λέξη «έτσι» που δηλώνει αποτέλεσμα.
- Νοηματική σχέση: αιτίου – αποτελέσματος. Συγκεκριμένα, οι διαχρονικές αξίες έχουν χάσει το στιβαρό τους περιεχόμενο («δύναμή τους ήταν η εσωτερική τους συνοχή») και τίθενται υπό αμφισβήτηση, με αποτέλεσμα η σύγχρονη εποχή να χαρακτηρίζεται από «καθολική ρευστότητα».

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

1. β
2. δ
3. γ
4. δ
5. α

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

- Κειμενικό είδος: Διαδικτυακό άρθρο γνώμης (αναμένεται να ακολουθηθούν τα χαρακτηριστικά στοιχεία του άρθρου γνώμης: τίτλος, αφόρμηση από επίκαιρο γεγονός στον πρόλογο, κτλ.)
- Συντάκτης: Ο μαθητής/η μαθήτρια
- Αποδέκτης: Η σχολική κοινότητα κατά πρώτο λόγο, οποιοσδήποτε αναγνώστης του διαδικτύου κατά δεύτερο λόγο
- Ύφος: Οικείο (χρήση α' και γ' προσώπου, προσεγμένο λεξιλόγιο)

Θετικά αξιολογούνται:

- Ένας πετυχημένος, περιεκτικός και ελκυστικός τίτλος

Αρνητικά αξιολογούνται:

- Η απουσία τίτλου ή ένας μακροσκελής ή ασαφής τίτλος
- Ένας γενικόλογος πρόλογος
- Η πληθώρα παραδειγμάτων και η έλλειψη τεκμηρίωσης
- Το προσωπικό, εξομολογητικό ύφος.

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

Ο μαθητής/η μαθήτρια αναμένεται:

- να διακρίνει δύο τουλάχιστον προβλήματα που απασχολούν τους σύγχρονους νέους (π.χ. αδυναμία προσανατολισμού σε μια ρευστή και συγκεχυμένη εποχή, ανεργία, οικολογική κρίση που απειλούν το μέλλον τους),
- να επισημάνει δύο τουλάχιστον τρόπους με τους οποίους οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μπορούν να τους συμπαρασταθούν (π.χ. να δίνουν έμπρακτα, με την προσωπική τους στάση έναν κανόνα ζωής στους νέους, να συζητούν μαζί τους για όσα τους προβληματίζουν, να εκδηλώνουν το ενδιαφέρον και την αγάπη τους προς αυτούς) και
- να αιτιολογήσει τις απόψεις του/της.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

- Με τον διάλογο αναδεικνύεται η στενή σχέση μητέρας και γιου:
- Η μητέρα προτρέπει («σύρε», «πάντα να 'σαι», «βλέπε πάντα») και αποτρέπει («μη σε προφτάσει», «μη σε πικραίνει») τον γιο της, προσπαθώντας να άρει τους δισταγμούς του (και με το επαναλαμβανόμενο ερώτημα «κι αν μείνεις τελευταίος;»). Θέλει να τον κατευοδώσει, προσφέροντάς του κανόνες για μια αξιοπρεπή στάση ζωής. Γι' αυτόν τον λόγο χρησιμοποιεί, με συμβουλευτικό ύφος, κυρίως το **β ενικό πρόσωπο** και προσφωνεί με στοργή και τρυφερότητα τον γιο της («αγάπη μου», «παιδί μου», «ακριβέ μου»). Με τον διάλογο αναδεικνύεται ο καθαρά παρακελευστικός τόνος της μάνας.
- Ο γιος διστάζει («ενύχτωσε», «πώς να κινησω;»), δεν θέλει να εγκαταλείψει την οικογενειακή εστία, φοβάται τις ευθύνες της ενηλικίωσης («μια τρομάρα μ' έχει», «ο χειμώνας ρυάζεται»), εκφράζει αρνητικά συναισθήματα θλίψης, καημού, ντροπής, οδύνης (στ. 4, 8, 12), γιατί ενδεχομένως τον τρομάζουν τα βάσανα της ζωής που ανοίγεται μπροστά του. Γι' αυτόν τον λόγο χρησιμοποιεί, με εξομολογητικό ύφος, κυρίως το **α ενικό πρόσωπο**, προσφωνώντας και αυτός με έκδηλη οικειότητα και αγάπη τη μητέρα του («μάνα μου», «μάνα»).
- Μέσω της διαλογικής μορφής του ποιήματος, της χρήσης του α' και β' ενικού προσώπου αναδεικνύονται ξεκάθαρα οι σκέψεις και τα συναισθήματα των δύο ποιητικών υποκειμένων αλλά και οι αντίστοιχες στάσεις ζωής που αυτά εκφράζουν.

Επισήμανση: *Αρνητικά αξιολογείται η αδυναμία σύνδεσης των γλωσσικών επιλογών με το περιεχόμενο του κειμένου, όπως και η έλλειψη παραπομπών στο ποίημα.*

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους/τις μαθητές/μαθήτριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να τεκμηριωθεί με στοιχεία/χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

Η μάνα προτρέπει/συμβουλεύει τον γιο της:

- να αφήσει την οικογενειακή εστία («σύρε»), εφόσον έχει φτάσει στην κατάλληλη ηλικία («άντρας τώρα»). Ουσιαστικά, τον προτρέπει προς την ενηλικίωση και την αυτονομία.

- να μην είναι προσκολλημένος στο παρελθόν («το χτες μη σε πικραίνει»), αλλά να προχωρήσει στο μέλλον του («η ζωή σαν άλογο στην πόρτα σε προσμένει»), να μη μένει καθλωμένος στα περασμένα και να αντιμετωπίσει τη ζωή του με δυναμισμό.
- να μην αφήσει τον εαυτό του να υπολείπεται των άλλων («όλοι θα φύγουνε· κι αν μείνεις τελευταίος;»), αλλά να είναι με αυτούς που πηγαίνουν μπροστά. Αυτό να γίνει με γενναιότητα («πάντα να 'σαι ορθός») και χωρίς να αποχωριστεί ποτέ τις ηθικές του αξίες («πάντα να 'σαι ωραίος»).

Επισημάνση: Θετικά αξιολογείται ο σχολιασμός της επανάληψης της τελευταίας συμβουλής (δύο φορές στο κείμενο), η οποία προτάσσει την πρωτοπορία, την ανδρεία και την ηθική.